

Ερευνητική Εργασία 2015-2016

Σεξουαλικά εγκλήματα – trafficking

Ομάδα SVU (**SPECIAL VICTIMS UNIT**)

Μέλη ομάδας :

- i) Χρήστος Τριανταφύλλου
- ii) Εβίτα Παϊζάνου
- iii) Ανατολή Τακτικού
- iv) Σοφικίτου Μαρία
- v) Τσαβακατόπουλος Βαγγέλης
- vi) Πασχάλης Χρήστος

Περιεχόμενα

- Τι είναι το trafficking
- Trafficking παγκοσμίως
- Εμπορία ανθρώπων δε σημαίνει απαραίτητα απομόνωση ή εγκλεισμό
- Βία κατά των γυναικών: το πρόβλημα
- Παιδική κακοποίηση
- Αυτοάμυνα και νόμος (ποινικός νόμος για την άμυνα)
- Ποσοστά βιασμών

Τι είναι το trafficking?

Παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων

Η παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων είναι μια σύγχρονη μορφή δουλείας. Είναι ένα σοβαρό έγκλημα που συνεπάγεται τη βάνανυση και διαρκή καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η εμπορία και η παράνομη διακίνηση ανθρώπων είναι ουσιαστικά η στρατολόγηση και η μετακίνηση των προσώπων εντός ή εκτός εθνικών συνόρων από άτομα που κάνουν κατάχρηση της εξουσίας ή της θέσης τους με πρόθεση να τους ωθήσουν σε αναγκαστική εκμετάλλευση, εμπορική ή άλλη. Υπάρχουν διαφορετικά είδη εμπορίας και παράνομης διακίνησης ανθρώπων ανάλογα με τον τελικό σκοπό των εμπόρων – διακινητών.

Μορφές εκμετάλλευσης

Σεξουαλική εκμετάλλευση: Είναι η εμπορία και διακίνηση ανθρώπων με σκοπό τον εξαναγκασμό τους σε σεξουαλικές πράξεις με χρηματικό ή μη χρηματικό αντάλλαγμα.

Εργασιακή εκμετάλλευση: Είναι κάθε είδους εργασία ή υπηρεσία που αποσπάται μέσω εξαναγκασμού από οποιοδήποτε άτομο υπό συνθήκες βίας ή υπό την απειλή βίας (φυσικής ή ψυχικής).

Εμπόριο Οργάνων: Είναι η καταναγκαστική απόσπαση τμημάτων οργάνων, ιστών ή κυττάρων από το σώμα ενός ζώντος ανθρώπου με σκοπό την εκμετάλλευση / εμπορία τους.

Εμπορία παιδιών: Είναι η καταναγκαστική εκμετάλλευση ανηλίκων – παιδιών με στόχο την εργασιακή ή/και σεξουαλική εκμετάλλευσή τους, καθώς επίσης και την καταναγκαστική απόσπαση οργάνων του σώματός τους για εμπορία και σε κάποιες περιπτώσεις την υποχρεωτική ένταξή τους σε ομάδες που συμμετέχουν σε ένοπλες συγκρούσεις.

Η παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων σε αριθμούς

Η παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων αποτελεί σήμερα το τρίτο μεγαλύτερο οργανωμένο έγκλημα, μετά την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και την εμπορία όπλων. Υπολογίζεται ότι αποφέρει περίπου 25.7 δις ευρώ κάθε χρόνο, από τα οποία τα 22.6 δις προέρχονται από τη σεξουαλική εκμετάλλευση.

Η Ελλάδα αποτελεί χώρα προορισμού και διέλευσης των θυμάτων παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων που εισέρχονται στην Ε.Ε. Εκτιμάται ότι περίπου 20.000 γυναίκες, μεταξύ των οποίων και 1.000 κορίτσια ηλικίας 13 – 15 ετών, είναι θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης στην Ελλάδα.

Το **trafficking** σε αριθμούς **παγκοσμίως**:

- 27.000.000 σύγχρονοι δούλοι
- 20.900.000 θύματα αναγκαστικής εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης
- 14.200.000 θύματα εργασιακής εκμετάλλευσης σε τομείς όπως οι αγροτικές καλλιέργειες, οι κατασκευές, η οικιακή εργασία και η βιομηχανική παραγωγή
- 4.500.000 θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης
- 5.500.000 παιδιά θύματα εμπορίας για σεξουαλική εκμετάλλευση ή μαύρη εργασία

- 127 χώρες προέλευσης θυμάτων σεξουαλικού trafficking – 137 χώρες προορισμού
- Μόνο 40.000 θύματα αναγνωρίστηκαν το 2013 σε παγκόσμιο επίπεδο. Στην Ελλάδα, το 2013 αναγνωρίστηκαν 99 θύματα εμπορίας, βάσει της Ελληνικής Αστυνομίας και του Τμήματος Καταπολέμησης της Εμπορίας Ανθρώπων.
- Μόνο 1 – 2% των θυμάτων καταφέρνουν να αποδράσουν από τους εκμεταλλευτές τους και να διασωθούν.

Αναγνωρίζοντας ένα θύμα παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων

Θύμα είναι το κάθε άτομο που έχει εξαναγκαστεί σε πράξεις και συμπεριφορές που δεν τις επέλεξε ελεύθερα και η συνθήκη του θύματος προϋποθέτει την ύπαρξη κάποιου θύτη ή κάποιων θυτών.

Ποιο είναι το θύμα

Δεν υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο προφίλ ατόμου το οποίο παραπέμπει σε θύμα. Το θύμα μπορεί να είναι άνδρας ή γυναίκα, ενήλικας ή παιδί, ντόπιος ή ξένος, υψηλού ή χαμηλού εκπαιδευτικού επιπέδου, νόμιμα ή παράνομα διαμένον, λιγότερο ή (συνήθως) περισσότερο ευάλωτο άτομο.

Ποιος είναι ο θύτης

Θύτης μπορεί να είναι κάθε άτομο το οποίο έχει εμπλακεί σε δίκτυα διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων, ασκώντας εξουσία και βία πάνω στο σώμα, στην ψυχή και στο μυαλό άλλων προσώπων.

Διαβάζοντας τα σημάδια

Ζει και κοιμάται στον ίδιο χώρο όπου εργάζεται.

- Φέρει εμφανή σημάδια τραυματισμού (π.χ. μελανιές, ουλές, τραύματα στο στόμα και τα δόντια, καψίματα από τσιγάρο).
- Εκδηλώνει σημάδια άγχους και αποφεύγει να απαντήσει με αμεσότητα, αποφεύγει την οπτική επαφή.
- Του/Της έχουν κατακρατηθεί τα νόμιμα ταξιδιωτικά έγγραφα και εξαναγκάζεται, με απειλές κατά της ζωής του/της ή των δικών του/της ανθρώπων, με σωματική βία (ξυλοδαρμό, βιασμό) ή ψυχολογική βία (ανασφάλεια, τρόμο) να εκδίδεται ή να εργάζεται κάτω από πολύ σκληρές συνθήκες.
- Καταφεύγει συχνά στα επείγοντα για τραυματισμούς, αφροδίσια νοσήματα, αμβλώσεις.

- Βρίσκεται στη χώρα παρά τη θέλησή του.
- Το έχουν απαγάγει ή εξαπατήσει οδηγώντας το έξω από τη χώρα του και τους δικούς του ανθρώπους, με υποσχέσεις για ένα εργασιακό περιβάλλον που θα εξασφαλίζει καλύτερο τρόπο ζωής.

Εμπορία ανθρώπων δε σημαίνει απαραίτητα απομόνωση ή εγκλεισμό...

Συνήθεις πρακτικές των διακινητών – θυτών για να συνεχίσουν να εκμεταλλεύονται τα θύματά τους, με λιγότερες ίσως νομικές συνέπειες, είναι να τα αποδεσμεύουν αφήνοντάς τα να έχουν κάποιες ελευθερίες αλλά συνεχίζοντας να είναι αυτοί που απολαμβάνουν τον κόπο της «εργασίας» τους.

Αξίζει να αναφερθεί ότι κάποια πρόσωπα που έχουν υπάρξει τα ίδια θύματα εμπορίας και παράνομης διακίνησης έχουν βρεθεί να παίζουν το ρόλο του ατόμου που βρίσκει νέα άτομα – θύματα στην προσπάθειά τους να εξαγοράσουν με αυτόν τον τρόπο τη δική τους ελευθερία.

Έχουν παρατηρηθεί και άλλες μορφές εκμετάλλευσης οι οποίες μπορεί και να θεωρηθούν ως ένα από τα είδη εμπορίας και παράνομης διακίνησης ανθρώπων. Ένα από αυτά ονομάζεται «δουλεία χρέους». Είναι η κατάσταση όπου υπάρχει μία συμφωνία με βάση την οποία ένα άτομο αναγκάζεται να εργαστεί για να αποπληρώσει ένα χρέος προς έναν ιδιώτη και

όπου η κάθε του κίνηση ελέγχεται από άλλους και δε στηρίζεται στην προσωπική του βούληση. Επίσης, σε πολλές χώρες του κόσμου υπάρχει το φαινόμενο της "μισθωμένης δουλείας", όπου το άτομο αναγκάζεται να εργάζεται για ορισμένο χρονικό διάστημα χωρίς αμοιβή, προκειμένου να αποπληρώσει το χρέος που έχει προς τον εργοδότη.

ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ: ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

A. Μια γενική θεώρηση του προβλήματος.

Η βία κατά των γυναικών αποτελεί δομικό χαρακτηριστικό των πατριαρχικών κοινωνιών και ανάγεται στις εξουσιαστικές σχέσεις που σ' αυτές τις κοινωνίες έχουν διαμορφωθεί ανάμεσα στα δύο φύλα.

Αποτελεί μορφή καταπάτησης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Γυναικών και ως φαινόμενο είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο σε όλες τις κοινωνίες και τις κοινωνικές τάξεις.

Η βία κατά των γυναικών ως μηχανισμός καταστολής και καθυπόταξης στοχεύει στη διατήρηση της καθεστηκυίας τάξης πραγμάτων ανάμεσα στα φύλα, στον έλεγχο και στην υποταγή των γυναικών.

Η σεξιστική βία παίρνει διάφορες μορφές και διαστάσεις. Κάποιες από αυτές τις μορφές απαντώνται σε όλες τις πατριαρχικές κοινωνίες διαχρονικά και κάποιες άλλες μορφές εξαρτώνται από τις δομές κάθε επιμέρους κοινωνίας, την κουλτούρα, τη νοοτροπία και τα έθιμα του κάθε λαού και της κάθε εποχής.

Σε όλες τις σύγχρονες πατριαρχικές κοινωνίες, συμπεριλαμβανομένης και της ελληνικής, συναντώνται οι εξής βασικές μορφές σεξιστικής βίας: η βία κατά των γυναικών στα πλαίσια της οικογένειας, η κακοποίηση και ο βιασμός, το εμπόριο γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική τους εκμετάλλευση και η σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο της εργασίας. Επιπλέον, μπορούμε να προσθέσουμε και τις δομικού τύπου μορφές βίας, που είναι η πορνογραφία και η σεξιστική διαφήμιση.

Υπάρχουν μορφές βίας που συναντώνται με ιδιαίτερη έμφαση σε ορισμένες περιοχές, όπως ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων και οι λιθοβολισμοί γυναικών στην Αφρική και στην Ασία, οι θανατώσεις θηλυκών βρεφών στην Ινδία και στην Κίνα, οι αναγκαστικοί γάμοι σε χώρες της Ασίας κλπ.

Οι μορφές βίας κατά των γυναικών εντείνονται σε περιόδους πολιτικών ή κοινωνικοοικονομικών κρίσεων. Έτσι, κατά τη διάρκεια ή μετά τις εμπόλεμες συρράξεις παρατηρείται έξαρση των ομαδικών βιασμών και της σεξουαλικής δουλείας. Το φαινόμενο της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των γυναικών εντείνεται από τη φτώχεια και το ρατσισμό.

Ακόμα, παρατηρείται και διαπλοκή ψυχοκοινωνικών παραγόντων με ορισμένες μορφές σεξιστικής βίας. Η κακοποίηση των γυναικών συνδέεται και με τη δυναμική των ανθρωπίνων σχέσεων καθώς και με την κοινωνική μάθηση και διαπαιδαγώγηση.

Ιδιαίτερα ευάλωτες στη σεξιστική βία καθίστανται ορισμένες κατηγορίες γυναικών, όπως τα κορίτσια και οι έφηβες (σεξουαλική βία και εκμετάλλευση), οι ανάπηρες γυναίκες (σεξουαλική και φυσική βία), οι πρόσφυγες και οι μετανάστριες (σεξουαλική βία και εκμετάλλευση).

Εδώ θα πρέπει να προσθέσουμε και την άσκηση βίας σε βάρος των λεσβιών σε όλες τις κοινωνίες. Η βία αυτή σχετίζεται άμεσα με την ομοφοβία και το σεξισμό αλλά και με τη γενικότερη τακτική της περιστολής της γυναικείας σεξουαλικότητας.

B. Στοιχεία από τη χώρα μας.

1. Σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία και κακοποίηση, δόθηκαν στη δημοσιότητα το Μάιο του 2003 στατιστικά στοιχεία που αφορούν τις γυναίκες που απευθύνθηκαν στα συμβουλευτικά κέντρα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας. Σύμφωνα λοιπόν με αυτά, έγγαμες είναι το 67% των γυναικών που έπεσαν θύματα οικογενειακής βίας. Από αυτές, το 56% άρχισε να κακοποιείται μετά το γάμο. Απόφοιτες Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης είναι το 68%. Δράστης στο 81% των περιπτώσεων είναι ο σύζυγος. Τα στοιχεία, λοιπόν, που έχουμε είναι καθαρά ενδεικτικά και δεν μπορούν να μας βοηθήσουν να δούμε το πρόβλημα σε όλη του τη διάσταση γιατί αφορούν μόνο τις γυναίκες που ζήτησαν βοήθεια από τα Κέντρα Κακοποιημένων Γυναικών. Εκτιμάται ότι το εν λόγω πρόβλημα είναι πολύ πιο έντονο.

2. Σχετικά με το βιασμό υπάρχουν στοιχεία από μία έρευνα που είχε διεξαχθεί το 2001 από το ΠΑΝΤΕΙΟ Πανεπιστήμιο. Σύμφωνα με την έρευνα αυτή κάθε χρόνο διαπράττονται στην Ελλάδα περίπου 4500 βιασμοί και σε ποσοστό 36,5%, η ηλικία των θυμάτων είναι κάτω των 18 ετών. Από αυτούς τους βιασμούς, οι 270 γίνονται γνωστοί στην αστυνομία, οι 183 καταλήγουν σε σύλληψη κάποιου υπόπτου, οι 47 φτάνουν στο ακροατήριο, οι 20 καταλήγουν σε καταδικαστική απόφαση και τελικά σε λιγότερους από 10 βιασμούς η στερητική της ελευθερίας ποινή που επιβάλλεται στο δράστη είναι μεγαλύτερη από 5 χρόνια.

3. Όσον αφορά την πορνεία, τα στοιχεία που υπάρχουν προέρχονται από το βιβλίο του καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου Γρηγόρη Λάζου «Πορνεία και διεθνική σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα». Σύμφωνα με αυτά, το έτος 1990 τα εξαναγκαστικά εκδιδόμενα άτομα ήταν 2100, ενώ οι μη εξαναγκαστικά εκδιδόμενες ήταν 3400 άτομα. Μετά

από μια δεκαετία, το έτος 2000 τα εξαναγκαστικά εκδιδόμενα άτομα ήταν 19400 ενώ οι μη εξαναγκαστικά εκδιδόμενες ήταν μόνο 3800. Εκτιμάται ότι κατά το διάστημα 1990-2000 εκδόθηκαν συνολικά περίπου 77500 εξαναγκαστικά εκδιδόμενες. Για την ίδια περίοδο, οι 77500 εξαναγκαστικά εκδιδόμενες έφεραν το βάρος περίπου 145000000 πορνικών μισθώσεων και τα οικονομικά έσοδα της πορνείας απέδωσαν σε ετήσια έσοδα 7,3 δισεκατομμύρια ευρώ.

4. Τέλος, όσον αφορά τη σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας, σύμφωνα με φυλλάδιο που είχε κυκλοφορήσει η Γραμματεία Γυναικών της ΓΣΕΕ το 1997, το 65% των εργαζομένων ελληνίδων είχε υποστεί κάποιας μορφής σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας.

Γ. Αντιμετώπιση του προβλήματος.

1. Νομοθετικό πλαίσιο.

Η ελληνική νομοθεσία ρυθμίζει και αντιμετωπίζει τη βία κατά των γυναικών με τους παρακάτω νόμους:

* Νόμος 3500/2006 για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας. Με το νόμο αυτό ποινικοποιήθηκε η κακοποίηση των γυναικών κι ο συζυγικός βιασμός.

* Νόμος 1419/1984 βάσει του οποίου ορίζεται ως κακούργημα το έγκλημα του βιασμού. Με το νόμο αυτό καθιερώθηκε η αυτεπάγγελτη δίωξη για το έγκλημα του βιασμού.

Ειδικότερα για τη βία κατά των παιδιών υπάρχουν οι εξής επιπλέον διατάξεις στον Ποινικό Κώδικα:

- Αποπλάνηση παιδιών
- Κακοποίηση ανηλίκων με ασελγείς πράξεις
- Παρά φύση ασέλγεια
- Παραμέληση της εποπτείας ανηλίκων

Το 2002 ψηφίστηκε στη χώρα μας ο νόμος 3064, «Για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών». Το άρθρο 8 του νόμου αυτού, ποινικοποιεί τη σωματεμπορία, ενώ το άρθρο 12, παρ. 1, προβλέπει τη σύσταση Προεδρικού Διατάγματος για τη ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν την αρωγή προς τα θύματα.

Σχετικά με τη σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας, το 2006 ψηφίστηκε η σχετική διάταξη που περιλαμβάνεται στο νόμο "Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας και άλλες συναφείς διατάξεις".

Επίσης, υπάρχει η από 27/11/91 Σύσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία γυναικών και ανδρών κατά την εργασία και η νομολογία που έχει διαμορφωθεί μετά τις καταδικαστικές αποφάσεις δικαστηρίων σε βάρος εργοδοτών που παρενόχλησαν σεξουαλικά υπαλλήλους τους.

1. Κοινωνική Υποδομή.

Στην Ελλάδα, η Γενική Γραμματεία Ισότητας λειτουργεί 2 Κέντρα Κακοποιημένων Γυναικών στην Αθήνα και στον Πειραιά και έναν ξενώνα - καταφύγιο κακοποιημένων γυναικών στην Αθήνα, σε συνεργασία με το Δήμο Αθηναίων. Τα παραρτήματα του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας σε 5 μεγάλες πόλεις της χώρας είναι στελεχωμένα με ειδικό προσωπικό που ασχολείται με τη στήριξη και την προστασία γυναικών θυμάτων βίας.

Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) (πρώην ΕΚΑΚΒ), είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος κρατικός φορέας για την υποστήριξη και φιλοξενία θυμάτων κακοποίησης, ο οποίος λειτουργεί 4 ξενώνες φιλοξενίας, 9 Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη και την Τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας 197, η οποία λειτουργεί 24 ώρες και παρέχει ψυχολογική υποστήριξη, συμβουλευτική πληροφόρηση και ενημέρωση για θέματα πρόνοιας.

Το φθινόπωρο του 2004 είχαμε τη δημιουργία Κέντρου υποστήριξης και φιλοξενίας για θύματα σωματεμπορίας από το Υπουργείο Μακεδονίας & Θράκης στη Βόρεια Ελλάδα. Σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη οι «Γιατροί του Κόσμου» λειτουργούν ξενώνα για γυναίκες θύματα σωματεμπορίας και στην πόλη των Ιωαννίνων οι γυναικείες οργανώσεις λειτουργούν μονάδα υποδοχής γυναικών θυμάτων βίας. Στήριξη σε γυναίκες που υφίστανται βία προσφέρει το Κέντρο Γυναικών Καρδίτσας, σε μια προσπάθεια να απαλύνει τον πόνο των ατόμων αυτών που δεν έχουν τη δυνατότητα να ξεφύγουν από την καθημερινότητα που τις ταλαιπωρεί.

Ο «Σύνδεσμος για τα δικαιώματα της Γυναίκας» επί σειρά ετών παρέχει δωρεάν νομικές συμβουλές για τη βία στην οικογένεια και έχει δραστηριοποιηθεί στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης του προβλήματος της σωματεμπορίας.

Το «Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης» λειτουργεί τη γραμμή ΣΟΣ «δίπλα σου» για θύματα οικογενειακής βίας και γραμμή ΣΟΣ για θύματα σωματεμπορίας. Επίσης, λειτουργεί καταφύγιο για θύματα ενδοοικογενειακής βίας και σωματεμπορίας.

Στην Αθήνα λειτουργεί από το 1987 η «Γυναικεία Ομάδα Αυτοάμυνας» με εβδομαδιαίες προπονήσεις και λεκτική αυτοάμυνα. Διοργανώνει ανοικτά σεμινάρια αυτοάμυνας στην περιοχή της πρωτεύουσας και στην επαρχία. Ακόμα, έχει διαμορφώσει ειδική κατάσταση συμβουλών αυτοάμυνας που διακινεί δωρεάν στις γυναίκες.

Θα πρέπει ακόμα να τονίσουμε και τις δράσεις που αναπτύσσει η «Αδέσμευτη Κίνηση Γυναικών», η οποία δραστηριοποιείται για το πρόβλημα της πορνείας επί σειρά ετών, ερευνώντας και δημοσιοποιώντας το, καταγγέλοντας τη λειτουργία των παράνομων κυκλωμάτων, ασκώντας πίεση για τη λήψη σοβαρών μέτρων αντιμετώπισής του προβλήματος αυτού και διαμορφώνοντας δομές συμπαράστασης και αλληλεγγύης προς τις γυναίκες θύματα αυτής της μορφής βίας.

Ανάλογες δράσεις αναπτύσσει τα τελευταία χρόνια η «Φεμινιστική Πρωτοβουλία για την καταναγκαστική πορνεία των αλλοδαπών γυναικών», με στόχο τη συμπαράσταση και πληροφόρηση των προσφύγων γυναικών, την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, την άσκηση πίεσης προς την πολιτική εξουσία για τη λήψη μέτρων αντιμετώπισης του προβλήματος της σωματεμπορίας και τις κινητοποιήσεις στα δικαστήρια με σκοπό την παραδειγματική τιμωρία των μαστροπών.

Το StopNowagainsttrafficking είναι ένα από τα προγράμματα του «Κέντρου Έρευνας και Δράσης για την Ειρήνη». Υπό το συντονισμό του προγράμματος αυτού συστάθηκε η «Ομάδα Γαλατσίου» αποτελούμενη από διάφορες οργανώσεις, η οποία επεξεργάστηκε το θεσμικό πλαίσιο για τη σωματεμπορία.

Το 2003 η Ομάδα Γυναικών Θεσσαλονίκης ξεκίνησε καμπάνια για την καταναγκαστική πορνεία. Επίσης, θα πρέπει να σημειώσουμε τις ποικίλες πρωτοβουλίες και κινητοποιήσεις της Ομάδας και του Δικτύου Γυναικών Θεσσαλονίκης για την αντιμετώπιση της βίας.

Σε επίπεδο ηλεκτρονικής ενημέρωσης είναι σημαντική η δράση του Φεμινιστικού Δικτύου και του ηλεκτρονικού περιοδικού Infofemina. Κινώντας την πληροφόρηση και τις καμπάνιες ασκούν πίεση τόσο προς την ελληνική όσο και προς ξένες κυβερνήσεις για την καταπολέμηση του προβλήματος της βίας κατά των γυναικών και συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης.

Στις 31 Μαΐου 2003 συστάθηκε το Εθνικό Παρατηρητήριο για τη βία κατά των γυναικών, με βασικούς φορείς το «Ευρωπαϊκό Λόμπυ Γυναικών» και το «Δίκτυο για την καταπολέμηση της ανδρικής βίας κατά των γυναικών» από την πλευρά των μη κυβερνητικών οργανώσεων και τη «Γενική Γραμματεία Ισότητας» από την πλευρά των κυβερνητικών οργανώσεων.

Το φεμινιστικό και γυναικείο κίνημα ενεργοποιείται, επίσης, στην κατεύθυνση της δημοσιοποίησης του προβλήματος και της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, της

συμπράστασης σε γυναίκες θύματα βίας σε δικαστήρια και φορείς, συμβάλλοντας έτσι στην παραδειγματική τιμωρία των δραστών.

Τέλος, στήριξη και βοήθεια παρέχεται και από άλλες υπηρεσίες, κυβερνητικών φορέων, όπως οι ιατροδικαστικές υπηρεσίες, τα νοσοκομεία, η αστυνομία και οι Δικηγορικοί Σύλλογοι και μη κυβερνητικών φορέων, όπως οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κοινωνικής αρωγής, το «Κέντρο Στήριξης Οικογένειας» της «Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών», συνδικαλιστικά σωματεία κλπ.

3. Μια μικρή ιστορική αναδρομή.

Θα πρέπει όμως να καταγράψουμε και τις αξιόλογες δράσεις και πρωτοβουλίες που αναπτύχθηκαν στο παρελθόν. Το «Σπίτι των Γυναικών», το «Βιβλιοπωλείο των Γυναικών» καθώς και αυτόνομες φεμινιστικές ομάδες και κινήσεις αναπτύσσουν πλούσιο προβληματισμό και δράσεις ενάντια στη σεξιστική βία τις δεκαετίες του `70 και του `80. Διοργανώνουν πλήθος κινητοποιήσεων ενάντια στο βιασμό και διαδηλώσεις για την ελεύθερη κυκλοφορία των γυναικών τη νύχτα. Διαμαρτύρονται και καταγγέλλουν τη βία κατά των γυναικών καθώς και το ρόλο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Οι γυναικείες οργανώσεις όπως ο «Σύνδεσμος για τα δικαιώματα της Γυναίκας», η «Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών», η «Ένωση Γυναικών Ελλάδας» κλπ. συνέβαλλαν στη διαμόρφωση του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και γενικότερα την θεσμική κατοχύρωση της ισότητας των φύλων, συμμετέχοντας και παρεμβαίνοντας στις ανάλογες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές.

Η «Φεμινιστική Ομάδα Καισαριανής» λειτουργούσε επί σειρά ετών τηλεφωνική γραμμή S.O.S. σε καθαρά εθελοντική βάση. Ακόμα, είχαμε τη λειτουργία κοινωνικού γραφείου καταγγελιών με τηλεφωνική γραμμή S.O.S. από το «Παρατηρητήριο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας». Τηλεφωνική γραμμή S.O.S. λειτούργησε επί σειρά ετών και στη Θεσσαλονίκη.

Στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας «ΔΑΦΝΗ», γυναικείες οργανώσεις και συγκεκριμένα η «Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών» σε συνεργασία με την «Επιτροπή για την καταπολέμηση της ανδρικής βίας κατά των Γυναικών» και η «Αδέσμευτη Κίνηση Γυναικών» υλοποιούν προγράμματα που περιλαμβάνουν: α) Δημοσιοποίηση του προβλήματος και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, β) Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση αστυνομικών και δικαστών, γ) Έρευνα σχετικά με τη στάση του πληθυσμού για τις γυναίκες πρόσφυγες και τη σεξουαλική τους εκμετάλλευση, δ) Ενημέρωση και πληροφόρηση των προσφύγων γυναικών, ε) Δημιουργία δικτύου γυναικείων οργανώσεων με σκοπό την ανάπτυξη πολιτικών για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.

Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος «ΑΡΙΑΔΝΗ», το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης συνεργάστηκε με γυναικείες οργανώσεις για την οργάνωση σεμιναρίου ευαισθητοποίησης αστυνομικών σε θέματα βίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης γυναικών. Ακόμα, είχαμε το σεμινάριο που διοργάνωσε η «Παναθηναϊκή», με στόχο την ευαισθητοποίηση των φοιτητών της αστυνομίας σε θέματα βίας κατά των γυναικών.

Το «Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας» ανέπτυξε καμπάνια με θέμα: «ΣΠΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΙΩΠΗ, Βία στην Οικογένεια □ Ένα έγκλημα πίσω από κλειστά παράθυρα», κατά το 2000.

Το «Δίκτυο για την καταπολέμηση της ανδρικής βίας κατά των Γυναικών» δραστηριοποιήθηκε στην κατεύθυνση της δημοσιοποίησης του προβλήματος, της συμπαράστασης προς τις γυναίκες θύματα βίας και της διευκόλυνσης στην παροχή βοήθειας. Ακόμα, συμμετείχε σε διεθνείς εκστρατείες συμπαράστασης και αλληλεγγύης, όπως η καταδίκη βιασμών σε εμπόλεμες συρράξεις.

Το «Ινστιτούτο Ισότητας» έχει δραστηριοποιηθεί κυρίως στην ενημέρωση και δημοσιοποίηση του προβλήματος του Ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων αλλά και άλλων προβλημάτων όπως η πορνεία και προβλήματα υγείας των γυναικών.

Τέλος, το «Φεμινιστικό Κέντρο Αθήνας» εκφράζοντας την αλληλεγγύη του προς γυναίκες της Νιγηρίας καταδικασμένες σε θάνατο με λιθοβολισμό βάσει του νόμου της Σαρία, έχει διοργανώσει κινητοποιήσεις στην πρεσβεία της Νιγηρίας στην Αθήνα.

4. Μελλοντικοί σχεδιασμοί.

Θα πρέπει, ακόμα, να σταθούμε και στις αξιόλογες πρωτοβουλίες που σχεδιάζονται για το άμεσο μέλλον. Η σύσταση και λειτουργία Κέντρου για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας και της Εμπορίας Γυναικών και Παιδιών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τη Μετανάστευση με πρωτοβουλία της κ. Άννας Καραμάνου, Βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Προέδρου της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ύσων Ευκαιριών. Η εθελοντική προσφορά 15 περίπου μη κυβερνητικών οργανώσεων - φεμινιστικών, γυναικείων καθώς και οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κοινωνικής αρωγής - για την αρωγή στα θύματα της σωματεμπορίας, όπως προβλέπει ο νόμος 3064. Η επί 24ωρου βάσεως μονάδα στήριξης θυμάτων κακοποίησης που σχεδιάζεται από την Πανελλαδική Οργάνωση Γυναικών «Παναθηναϊκή».

Δ. Προτεινόμενες Διεκδικήσεις

Πρώτα και κύρια θα πρέπει να διεκδικήσουμε την κάλυψη των νομοθετικών κενών με την άμεση κατάθεση και ψήφιση από τη Βουλή του ήδη διαμορφωμένου νομοσχεδίου που ποινικοποιεί την ενδοοικογενειακή βία και το βιασμό στα πλαίσια του γάμου. Επίσης, τη διαμόρφωση νομικού πλαισίου σχετικά με το πρόβλημα της σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο της εργασίας.

Να διεκδικήσουμε να εξασφαλιστεί η δυνατότητα για τις ενώσεις υπεράσπισης των δικαιωμάτων των γυναικών να παρίστανται ως πολιτική αγωγή στα θύματα κατά την εκδίκαση υποθέσεων βίας κατά των γυναικών.

Να διεκδικήσουμε την επέκταση της κοινωνικής υποδομής με τη λειτουργία Κέντρων Κακοποιημένων Γυναικών και ξενώνων για γυναίκες θύματα κακοποίησης και βίας σε όλες τις πρωτεύουσες των νομών της χώρας μας καθώς και τη λειτουργία Κέντρων για θύματα βιασμών. Θα πρέπει να τονίσουμε ότι σχετική οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει τη λειτουργία Κέντρων Κακοποιημένων Γυναικών ανά 10000 κατοίκους σε κάθε χώρα.

Να διεκδικήσουμε τη σύσταση Ειδικών Αστυνομικών Μονάδων άμεσης επέμβασης σε περιπτώσεις ενδο-οικογενειακής βίας, όπως λειτουργούν σε άλλες χώρες.

Να διεκδικήσουμε την επέκταση σεμιναρίων ευαισθητοποίησης σε αστυνομικούς, δικαστικούς, γιατρούς, ψυχολόγους, νοσηλευτικό προσωπικό, εκπαιδευτικούς και γενικότερα σε όλους όσους εμπλέκονται με το πρόβλημα της βίας κατά των γυναικών.

Να διεκδικήσουμε να κυρωθεί από τη χώρα μας η Συνθήκη του ΟΗΕ της 2/12/1949, για την δίωξη της χρησιμοποίησης ανθρώπων και της εκμετάλλευσης της πορνείας άλλων.

Να διεκδικήσουμε δραστικά μέτρα για την καταστολή του φαινομένου της σωματεμπορίας, την παραδειγματική τιμωρία των μαστροπών και άμεσα μέτρα για την αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών.

Να διεκδικήσουμε τη διαμόρφωση Κώδικα Δεοντολογίας για τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης έτσι ώστε, ει δυνατόν, να περιοριστούν τα φαινόμενα της πορνογραφίας και των σεξιστικών διαφημίσεων.

Να διεκδικήσουμε αυστηρότερες ποινές για την άσκηση βίας έναντι ανήλικων, ανάπηρων, ανάκων, ανήμπορων ή ηλικιωμένων γυναικών.

Να διεκδικήσουμε την καταδίκη της βίας που ασκείται στις λεσβίες λόγω της ταυτότητάς τους και να περιληφθεί στους νόμους ως αρνητικό στοιχείο.

Να διεκδικήσουμε τη διοργάνωση δωρεάν σεμιναρίων αυτοάμυνας για γυναίκες σε όλους τους δήμους της χώρας.

Στα πλαίσια της πρόληψης του προβλήματος της σεξιστικής βίας, να διεκδικήσουμε τη διαμόρφωση εκστρατειών με σκοπό την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και ειδικό μάθημα στα σχολεία για την ισότητα των φύλων και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Όλοι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να καταρτίζονται οι ίδιοι σ' αυτόν τον τομέα.

Παιδική κακοποίηση

Το φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις κατά τα τελευταία χρόνια. Πρόκειται για ένα ζήτημα, οι συνέπειες του οποίου έχουν διάρκεια και επηρεάζουν και τη μετέπειτα ζωή του παιδιού, μετατρέποντάς το σε έναν προβληματικό ενήλικο. Δημιουργεί άτομα με έντονα προβλήματα στις προσωπικές τους σχέσεις, τα οποία δυσκολεύονται να αγαπήσουν και να εμπιστευτούν, έχουν τάση προς καταχρήσεις, εμφανίζουν αγχώδεις διαταραχές, προβλήματα προσαρμοστικότητας και κατάθλιψη. Επίσης, οι άνθρωποι που υπέστησαν κακοποίηση όταν ήταν παιδιά ενδέχεται να προβούν οι ίδιοι σε κακοποίηση παιδιών όταν ενηλικιωθούν.

○ Τι είναι κακοποίηση;

Κακοποίηση είναι μία βίαιη και επιθετική συμπεριφορά ή ενέργεια που δημιουργεί βλάβη, τραύμα, πόνο, φόβο, απειλή, αίσθημα δυσαρέσκειας, δυσφορίας, αποστροφής ή ενοχής και έχει αρνητική επίδραση στο άτομο που τη δέχεται.

○ Ποιες είναι οι συνηθέστερες μορφές κακοποίησης;

- Η σωματική κακοποίηση
- Η σεξουαλική κακοποίηση
- Η συναισθηματική κακοποίηση
- Η παραμέληση και η έκθεση σε κίνδυνο
- Η εκμετάλλευση

○ Τι συνιστά σωματική κακοποίηση;

- Το να χτυπά κάποιος ένα παιδί δυνατό, να το τσιμπά, να του τραβά τα μαλλιά, να το χαστουκίζει, να το δαγκώνει, να το καίει π.χ. με τσιγάρο.
- Η χρήση αντικειμένων για να πονέσει το παιδί π.χ. ξύλο με ζώνη, κουτάλα, ραβδί.
- Χρήση ακατάλληλων μεθόδων πειθαρχίας για την ηλικία του παιδιού π.χ. να ταρακουνά κάποιος ένα βρέφος ή να το πετά δυνατά σε μία επιφάνεια, ακόμη και στην κούνια του.

○ Τι είναι η σεξουαλική κακοποίηση;

Σεξουαλική κακοποίηση είναι οποιουδήποτε τύπου επαφή ενός ενηλίκου με ένα παιδί με στόχο τη σεξουαλική ικανοποίηση του ενηλίκου, ο οποίος έχει πάντα την αποκλειστική ευθύνη γιατί τα παιδιά δεν είναι δυνατόν να συγκατατεθούν σε οποιαδήποτε τέτοια ενέργεια.

○ Τι συμπεριλαμβάνει η σεξουαλική κακοποίηση;

- Η επαφή καθ' οιονδήποτε τρόπο με τα γεννητικά όργανα του παιδιού από ενήλικα και το αντίστροφο.
- Η διείσδυση με οποιονδήποτε τρόπο στο στόμα, τα γεννητικά όργανα ή τον πρωκτό του παιδιού.
- Η έκθεση του παιδιού σε πορνογραφικό υλικό οπτικά ή ακουστικά.
- Η παρακολούθηση ενός παιδιού χωρίς ρούχα από ενήλικα ή το αντίστροφο.
- Ο βιασμός.

○ Ποιοι είναι συνήθως οι δράστες της σεξουαλικής κακοποίησης;

Συνήθως είναι άτομα του οικογενειακού, φιλικού και κοινωνικού περιβάλλοντος του παιδιού. Άτομα που έχουν επαφές με το παιδί και σχέση εξουσίας μαζί του, ώστε να εξασφαλίσουν τη σιωπή του.

○ Πώς μπορούμε να καταλάβουμε αν ένα παιδί έχει γίνει

θύμα σεξουαλικής κακοποίησης;

- Παίρνουμε σοβαρά υπόψη τις εκμυστηρεύσεις του και τις εξετάζουμε με βοήθεια ειδικού.
- Ανησυχούμε με την αλλαγή συμπεριφοράς του π.χ. αύξηση επιθετικότητας, εσωστρέφεια, ενδιαφέρον για το σεξ κ.α.
- Εξετάζουμε τους λόγους παλινδρόμησης σε προηγούμενες συμπεριφορές όπως ενούρηση και εγκόπηση ενός παιδιού που είχε μεγαλώσει και έλεγχε τις συμπεριφορές αυτές.
- Ελέγχουμε τον τρόπο που απέκτησε γνώση για το σεξ μεγαλύτερη από την ηλικία του.
- Προβληματιζόμαστε με τη συμπεριφορά του αν είναι ξαφνικά πολύ ενοχική και εκφράζεται είτε με συστολή και σιωπή είτε με πολλή προθυμία και κολακεία.

○ Πώς αντιμετωπίζεται ένα θύμα σεξουαλικής κακοποίησης;

Με τη βοήθεια ειδικών του σώματος και της ψυχής θα ανιχνευθεί η ακριβής φύση και ο βαθμός της κακοποίησης και το παιδί θα δεχθεί υποστήριξη και θεραπεία για να ξεπεράσει την τραυματική εμπειρία.

○ Ποιες είναι οι επιπτώσεις αν το παιδί δεν βοηθηθεί;

Στην περίπτωση που το παιδί δεν επικοινωνήσει με οποιονδήποτε τρόπο το συμβάν και οι δικοί του δεν το αντιληφθούν, μένει με φοβερά αισθήματα ενοχής, άγχους, κατάθλιψης, μειονεξίας, σοβαρά ψυχικά τραύματα που έχουν αρνητικές επιπτώσεις σε όλες τις εκδηλώσεις της προσωπικότητας και του χαρακτήρα του καθώς και στη φυσιολογική σεξουαλική του ζωή. Πολλά θύματα αποκτούν εξαρτήσεις από ουσίες και αντικοινωνική συμπεριφορά ή φτάνουν ακόμη και στην αυτοκτονία.

○ Πώς μπορούμε να προλάβουμε τη σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών;

Θα πρέπει τόσο οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί να είναι ενήμεροι ώστε να προστατεύουν τα παιδιά, όσο και τα ίδια τα παιδιά να γνωρίζουν το σώμα τους και τη λειτουργία του και τους πιθανούς κινδύνους που τα απειλούν για να προφυλάσσονται.

○ Τι πρέπει να γνωρίζουν οι γονείς;

- Το παιδί πάνω από τα τρία χρόνια του πρέπει να γνωρίζει τα μέρη του σώματός του, το όνομά τους και τη λειτουργία τους. Μιλάμε γι' αυτά με την πρώτη κατάλληλη ευκαιρία και ανάλογα με την ηλικία.

- Το παιδί πρέπει να γνωρίζει να λέει «όχι» σε οποιονδήποτε προσπαθεί να το αγγίξει ενώ το ίδιο δεν θέλει. Το σώμα του παιδιού του ανήκει και πρέπει να απαιτεί σεβασμό από τους άλλους σε αυτό.
- Το παιδί πρέπει να σέβεται τους ενήλικες αλλά να μην συγκατατίθεται σε ό,τι του ζητούν, αν αυτό το ενοχλεί και το τρομάζει ή δεν το έχει διδαχθεί από τους ίδιους τους γονείς του.
- Δεν αφήνουμε το παιδί μόνο του, ή με κάποιον που δεν γνωρίζουμε καλά για πολλές ώρες και χωρίς διακριτική παρακολούθηση.
- Ενθαρρύνουμε το παιδί σε ανοιχτή και ειλικρινή επικοινωνία μαζί μας ώστε να μπορεί να μας εκμυστηρευθεί ό,τι του συμβαίνει, ακόμη κι αν αισθάνεται (συν-)ενοχή. Ακούμε πάντα προσεκτικά ό,τι μας λέει και δεν εκφραζόμαστε αρνητικά ή απορριπτικά αλλά το διερευνούμε. Αν του δείξουμε ότι δεν το πιστεύουμε, δεν θα μας ξανά εμπιστευθεί.
- Ελέγχουμε τους λόγους που κάνουν το παιδί να μην θέλει να μείνει με κάποιον ή που τον αποστρέφεται.
- Γνωρίζουμε πάντα τους φίλους και τους ανθρώπους που είναι κοντά του.
- Επιβλέπουμε το παιδί όταν πλοηγείται στο διαδίκτυο ή χρησιμοποιεί τον υπολογιστή του.

○ Τι πρέπει να γνωρίζουν τα παιδιά;

- Το σώμα μου και το μυαλό μου είναι δικά μου. Οι άλλοι, μικροί και μεγάλοι, πρέπει να σέβονται το δικαίωμά μου αυτό.
- Μπορώ να πω «όχι» σε κάποιον που θέλει να με αγγίξει ενώ εγώ δεν το επιθυμώ.
- Πρέπει να λέω «όχι» σε κάθε συμπεριφορά που με κάνει να ανησυχώ, να φοβάμαι ή να νιώθω μπερδεμένος/η.
- Τρέχω μακριά από όποιον με κάνει να φοβηθώ.
- Λέω πάντα στους γονείς μου – και στους δύο ή στον ένα από τους δύο ό,τι μου συμβαίνει κυρίως αν με κάνει να νιώθω άσχημα.
- Οι γονείς μου και οι δικοί μου άνθρωποι γνωρίζουν πάντα που βρίσκονται και με ποιον.

- Δεν πηγαίνω ποτέ κάπου όπου δεν γνωρίζω και αν μου συμβεί κάτι δεν θα ξέρω πώς να βοηθήσω.
- Δεν ακολουθώ ποτέ αγνώστους και δεν πλησιάζω περισσότερο από όσο πρέπει αυτοκίνητα με ανθρώπους που δεν γνωρίζω.
- Βρίσκω πάντα κάποιον που να μπορώ να του έχω εμπιστοσύνη για να με βοηθήσει, όπως οι δάσκαλοί μου.
- Γνωρίζω τον αριθμό 10 56 για να τηλεφωνήσω από παντού και χωρίς χρήματα και να ζητήσω βοήθεια, συμβουλή και υποστήριξη.

○ Τι είναι η συναισθηματική κακοποίηση;

Είναι ο τύπος της συμπεριφοράς, λεκτικής ή πρακτικής που θέτει την ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού σε κίνδυνο.

○ Παραδείγματα συναισθηματικής κακοποίησης αποτελούν:

- Οι φωνές και οι κραυγές.
- Οι χαρακτηρισμοί «είσαι ηλίθιος», «είσαι κακό παιδί», «είσαι άχρηστος/η».
- Η σύγκριση των παιδιών με άλλα παιδιά, εις βάρος του «δεν αξίζεις τίποτε», «ο ξάδελφος σου πάει καλύτερα από σένα» κλπ.
- Η έλλειψη στοργής, αγάπης και τρυφερών εκδηλώσεων.
- Η δημιουργία ενοχών «θα με κάνεις να πεθάνω», «εσύ φταις για όλα».
- Η ταπείνωση του παιδιού «είσαι για πέταμα», «τι ήθελα και έκανα ένα παιδί σαν και σένα» κλπ
- Οι απειλές εγκατάλειψης ή βίας «θα φύγω και θα σε παρατήσω», «θα σε κλείσω σε ίδρυμα», «θα σου σπάσω τα κόκαλα» κλπ.
- Οι ακραίες μορφές τιμωρίας π.χ. στέρηση φαγητού, νερού, κλείδωμα σε σκοτεινούς χώρους, δέσιμο κλπ.

○ Εκμετάλλευση

Εκμετάλλευση θεωρείται η με κάθε τρόπο χρησιμοποίηση του παιδιού για να αποκομίσει οφέλη ο ενήλικας που το χρησιμοποιεί.

○ Δείγματα εκμετάλλευσης αποτελούν:

- Η έκθεση του ανηλίκου με στόχο την επαιτεία από πλευράς ενήλικα.
- Η ώθηση του ανηλίκου σε επαιτεία.
- Η ώθηση του ανηλίκου στην πορνεία καθ' οιονδήποτε τρόπο π.χ. φωτογράφιση, μαγνητοσκόπηση, σεξουαλική επαφή.

○ Παραμέληση

Παραμέληση αποτελεί η στέρηση του παιδιού από τις βασικές και απαραίτητες προϋποθέσεις ασφαλούς και υγιούς ανάπτυξής του όπως το καθαρό και υγιεινό σπιτικό, η τροφή και η ένδυση, η ιατρική περίθαλψη και η εκπαίδευση.

○ Δείγματα παραμέλησης είναι τα ακόλουθα:

- Μη επαρκής σίτιση, στέγαση ή ένδυση.
- Ανθυγιεινές συνθήκες διαβίωσης.
- Εγκατάλειψη του παιδιού.
- Ανεπαρκής φροντίδα του παιδιού και έκθεσή του σε κίνδυνο π.χ. όταν κάποιος αφήνει το παιδί να παίζει μόνο του ή να μένει μόνο του.
- Ανεπαρκής ιατρική φροντίδα π.χ. έλλειψη εμβολιασμού, ιατρικής παρακολούθησης και φαρμάκων.
- Μη εγγραφή του παιδιού σε σχολείο και αδιαφορία για την παρακολούθηση της φοίτησής του.

ΑΥΤΟΑΜΥΝΑ ΚΑΙ ΝΟΜΟΣ

Στην σημερινή κοινωνία η οποία μαστίζεται από το φαινόμενο του εγκλήματος, ακούμε ολοένα και περισσότερο τον όρο αυτοάμυνα. Η οπλοφορία οπλοκατοχή και η εκμάθηση πολεμικών τεχνών αποτελούν τις σύγχρονες μορφές αυτοάμυνας και συμβάλλουν στην ατομική προστασία.

"Άμυνα είναι η αναγκαία προσβολή του επιτιθέμενου στην οποία προβαίνει το άτομο, για να υπερασπισθεί τον εαυτό του ή άλλον από άδικη και παρούσα επίθεση που στρέφεται εναντίον τους."

Πολλοί αναρωτιούνται κατά πόσο είναι εφικτό και επιτρεπτό, σε νομικά πλαίσια, να κάνουν χρήση αυτού του δικαιώματος. Παρακάτω ακολουθεί η ισχύουσα νομοθεσία.

ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΥΝΑ

Άρθρο 22

Άμυνα.

1. Δεν είναι άδικη η πράξη που τελείται σε περίπτωση άμυνας.
2. Άμυνα είναι η αναγκαία προσβολή του επιτιθέμενου στην οποία προβαίνει το άτοπο, για να υπερασπισθεί τον εαυτό του ή άλλον από άδικη και παρούσα επίθεση που στρέφεται εναντίον τους.
3. Το αναγκαίο μέτρο της άμυνας κρίνεται από το βαθμό επικινδυνότητας της επίθεσης, από το είδος της βλάβης που απειλούσε, από τον τρόπο και την ένταση της επίθεσης και από τις λοιπές περιστάσεις.

Άρθρο 23 – Υπέρβαση της άμυνας.

Όποιος υπερβαίνει τα όρια της άμυνας τιμωρείται, αν η υπέρβαση έγινε με πρόθεση, με ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83), και αν έγινε από αμέλεια, σύμφωνα με τις διατάξεις τις σχετικές με αυτήν. Μένει ατιμώρητος και δεν του καταλογίζεται η υπέρβαση, αν ενέργησε μ' αυτόν τον τρόπο εξ αιτίας του φόβου ή της ταραχής που του προκάλεσε η επίθεση.

Άρθρο 24

Υπαίτια κατάσταση άμυνας

Δεν απαλλάσσεται από την ποινή που ορίζει ο νόμος όποιος με πρόθεση προκάλεσε την επίθεση άλλου για να διαπράξει εναντίον του αξιόποινη πράξη με το πρόσχημα της άμυνας.

Άρθρο 25

Κατάσταση ανάγκης που αποκλείει το άδικο

1. Δεν είναι άδικη η πράξη που τελεί κάποιος, για να αποτρέψει παρόντα και αναπότρεπτο με άλλα μέσα κίνδυνο ο οποίος απειλεί το πρόσωπο ή την περιουσία του ίδιου ή κάποιου άλλου χωρίς δική του υπαιτιότητα, αν η βλάβη που προκλήθηκε στον άλλο είναι σημαντικά κατώτερη κατά το είδος και τη σπουδαιότητα από τη βλάβη που απειλήθηκε.
2. Η προηγούμενη διάταξη δεν εφαρμόζεται σε όποιον έχει καθήκον να εκτεθεί στον απειλούμενο κίνδυνο.
3. Η διάταξη του άρθρου 23 έχει ανάλογη εφαρμογή και στην περίπτωση αυτού του άρθρου.

Ασυζητητί,το να μπορείς να προστατέψεις τον εαυτό σου εν ώρα ανάγκης αποτελεί ύψιστη

αρετή. Βέβαια, κάθε μορφή αυτοάμυνας θα πρέπει να γίνεται με σύνεση και σιγουριά γιατί υπάρχουν περιστατικά ατυχημάτων που έχουν στοιχίσει άδικα ανθρώπινες ζωές

Το φαινόμενο του σεξ χωρίς συγκατάθεση στην κοινωνία του σήμερα

Σύμφωνα με έρευνες κοινωνιολόγων και ψυχολόγων ο βιασμός είναι ένα διαρκές έγκλημα που δεν γνωρίζει σύνορα, αλλά όλοι συμφωνούν πως μόνο με τη ριζική αλλαγή αντίληψης και

συμπεριφοράς των ανδρών απέναντι στον υπόλοιπο μισό και πλέον πληθυσμό του πλανήτη, γυναίκες και παιδιά, θα μειωθεί ή και θα εκλείψει.

Ο βιασμός δεν είναι παρά μια εγκληματική πράξη, άσκησης δύναμης, ελέγχου και κυριαρχίας του βιαστή πάνω στο θύμα του.

Μάλιστα, τις περισσότερες φορές, συμβαίνει όχι έξω στο δρόμο, αλλά μέσα στο ίδιο το σπίτι των θυμάτων, από άτομα υπεράνω υποψίας: τον σύντροφό τους ή τον φίλο τους, ή ακόμα και από τον ίδιο του τον πατέρα ή από άλλο στενό συγγενή, ή και γείτονα. Ο Βιασμός αποτελεί ένα ειδικό έγκλημα που πλήττει βάνουσα τη γενετήσια αξιοπρέπεια και ελευθερία του ατόμου, προσβάλλει κατάφωρα την αξιοπρέπεια του θύματος ενώ δεν πρέπει να αγνοείται το γεγονός ότι το θύμα συχνότατα κινδυνεύει από μετάδοση σοβαρών νοσημάτων ή ακόμη και από μία ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη, απότοκο του ειδικού εγκλήματος του βιασμού. Ωστόσο, η δυσκολία απόδειξης του βιασμού, η προέλευση του δράστη από το οικείο περιβάλλον του θύματος, ο φόβος διασυρμού και στιγματισμού του θύματος αποτελούν συχνά αποτρεπτικά παράγοντα για την καταγγελία ενός βιασμού.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΒΙΑΣΜΩΝ

Τα ποσοστά βιασμών στις ΗΠΑ είναι 13 φορές υψηλότερα, απ' ό,τι στη Βρετανία και 20 φορές από τα αντίστοιχα της Ιαπωνίας.

Τα στατιστικά στοιχεία, όπως τα έχει καταγράψει ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών ανά χώρα, δείχνουν πάνω από 200.000 βιασμούς το χρόνο, μόνο στις ΗΠΑ.

Στην ανεπτυγμένη Ευρώπη, η Σουηδία κρατά τα πρωτεία στους βιασμούς, με ποσοστά διπλάσια από της Βρετανίας και τετραπλάσια από τα αντίστοιχα της Γαλλίας και της Γερμανίας, αλλά και 20πλάσια από τις χώρες των – υποτίθεται – θερμάιμων Νότιο ευρωπαϊών.

Όμως, εκεί που οι αριθμοί προκαλούν πραγματικό δέος, είναι η Αφρικανική ήπειρος. Πρωταθλήτρια της φρίκης, αναδεικνύεται η Νότια Αφρική, όπου υπολογίζεται ότι συμβαίνουν περίπου 300.000 βιασμοί το χρόνο. Σχεδόν το 1/3 των θυμάτων, είναι παιδιά.

Και όσον αφορά στην Ωκεανία, τα σκήπτρα σε ποσοστά βιασμών κατέχει η ήσυχη και ειδυλλιακή Νέα Ζηλανδία, σύμφωνα με τα στοιχεία των Ηνωμένων Εθνών, με 310 βιασμούς, ανά 100.000 κατοίκους, την ώρα που το αντίστοιχο ποσοστό για την Αυστραλία είναι τουλάχιστον 4 φορές χαμηλότερο – γύρω στους 70 βιασμούς.

Το ποσοστό για την Ελλάδα είναι περίπου 210 και λίγο υψηλότερο είναι για την Κύπρο.

Σεξουαλική βία

Χωρίζεται σε δύο σκέλη.

Την αποδεκτή βία από τους ερωτικούς συντρόφους (τουλάχιστον εξ' αρχής αν συναινούν, αν και στην πορεία μπορεί αυτό να αλλάξει, γιατί το κάθε άτομο θέτει διαφορετικά σαδομαζοχιστικά όρια). Σε περίπτωση που υπάρχει συναίνεση για σαδομαζοχισμό και στην πορεία κάποιος το μετανιώσει, μα ο άλλος-άλλοι δε σταματούν - τότε μιλάμε για βιασμό, αν και είναι δύσκολη υπόθεση δικαστικά.

Σε περίπτωση που υπάρχει αποδοχή της βίας στο σεξ, τότε ίσως δεν έχουμε βιασμό (πρέπει να γίνει καταγγελία). Όμως ανά πάσα στιγμή αυτό μπορεί να ανατραπεί, αν έστω και ένας επιθυμεί, μπορεί να καταβάλει μηνύσεις. Η βία στο σεξ είναι νομικά παράνομη

. Αν κάποιος κάνει σωματικές βλάβες σε άτομο που συναινεί, πάλι η βία είναι παράνομη, απλώς για να αποδειχθεί, θα πρέπει να υπάρχει καταγγελία. Σε καμία περίπτωση δεν είναι νόμιμο να τραυματίζεις άτομο που επιθυμεί τραύμα. Ο νόμος το απαγορεύει κατηγορηματικά. Στα σχολεία αυτό δεν γίνεται γνωστό στους νέους, οι οποίοι σε έρευνες εφημερίδων έχουν άπειρες διαφορετικές και θολές απόψεις - όσον αφορά την πρόκληση σωματικών βλαβών - έστω μικρών (αυτό θα το κρίνει ο ιατροδικαστής) σε άτομο που το ζητάει ή έστω το αποδέχεται.

Δεύτερο σκέλος. Ο βιασμός (μη συναινετικές ερωτικές πράξεις).

Ηθικά υπάρχουν δυο κατηγορίες βιασμών.

Ο θύτης-θύτες δεν έχει ερωτική σχέση με αυτό.

Ο θύτης-θύτες έχει ερωτική σχέση με το θύμα-θύματα, απλώς την στιγμή του βιασμού το θύμα δεν συναίνεσε στην πράξη.

Νομικά-ερμηνευτικά (δικανική ανάλυση) υπάρχουν τρεις κατηγορίες βιασμών (εντελώς νομικά μόνο μία).

Δυο βασικές, και η μια έχει υποκατηγορία.

Δηλαδή, στην περίπτωση που το θύμα έχει ερωτική απλώς σχέση, μα δεν υπάρχουν αρκετοί μάρτυρες να επιβεβαιώσουν την σχέση, δυσχεραίνεται κατά πολύ η υπερασπιστική γραμμή του βιαστή. Ενώ αντίθετα, αν το "ζευγάρι" πχ ήταν παντρεμένο, τότε υπάρχουν κάποια ελαφρυντικά σε σχέση πάντα με το αν υπάρχουν και άλλες σωματικές βλάβες.

Επίσης αν θύτης και θύμα είχαν σχέση και δεν είχαν χωρίσει, το παραδέχονται και οι δυο και μάρτυρες, τότε αυτό είναι ένα ελαφρυντικό.

Τι συμβαίνει όμως στη χώρα μας; Μία στις τέσσερις Ελληνίδες (25%), έχουν πέσει θύματα σωματικής ή σεξουαλικής βίας από την ηλικία των 15 ετών και άνω. Το αντίστοιχο ποσοστό στην ΕΕ είναι 33%. Επίσης το 19% των Ελληνίδων έχουν πέσει θύματα σωματικής ή/και σεξουαλικής βίας από τον σύντροφό τους, ενώ ο μέσος όρος στην ΕΕ τοποθετείται στο 22%. Τα αποτελέσματα προκαλούν σοκ, αλλά ίσως να φανεί περίεργο ότι στις μεσογειακές χώρες καταγράφονται ποσοστά αρκετά χαμηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (22% Ισπανία, Μάλτα και Κύπρος 24%, Πορτογαλία 25%, Ιταλία 27%) και σίγουρα κατά πολύ χαμηλότερα από αυτά που εμφανίζονται στις Σκανδιναβικές χώρες και τη βόρεια Ευρώπη (52% στη Δανία, 47% στη Φιλανδία, 46% στη Σουηδία, 45% στην Ολλανδία).

Η εξήγηση που προσφέρουν οι σχετικές έρευνες είναι ότι οι περισσότερες καταγγελίες γίνονται πάντα στις χώρες όπου δεν είναι ταμπού να μιλάει μία γυναίκα γι' αυτά τα θέματα. Στις χώρες αυτές επίσης υπάρχουν εδώ και δεκαετίες θεσμοθετημένες οργανώσεις και κέντρα που αναλαμβάνουν την ψυχολογική υποστήριξη και την κοινωνική επανένταξη των θυμάτων της βίας.

Είναι επίσης πιθανόν οι σεξουαλικές συνήθειες των λαών να μην είναι άσχετες με τα φαινόμενα σεξουαλικής βίας. Η σεξουαλική κουλτούρα που μοιραζόμαστε στον Νότο μπορεί να απωθήσει γυναίκες από άλλες κοινωνίες που προτιμούν να κάνουν έρωτα με τρόπο πιο «ισότιμο» όπου δεν θα προηγείται η ικανοποίηση του άντρα, κι όπου η οποιαδήποτε μορφή ερωτικής βίας θα θεωρείται υποτιμητική. Σε χώρες όμως όπου θεωρείται δεδομένο ότι ο ρόλος της γυναίκας στο σεξ είναι κυρίως η ικανοποίηση του άντρα, ότι είναι φυσικό να της

επιβάλλεται κατά τη σεξουαλική επαφή και εκείνη να δοκιμάζει μεν τα πάντα αλλά να παραμένει στην ουσία υποτακτική, επιτρέπουν στους άντρες να επιβεβαιώνουν τον «ανδρισμό» τους με πιο «θεμιτό» τρόπο.

Ούτως ή άλλως, οι συγκριτικές αναλύσεις Βορρά-Νότου σε αυτό το ζήτημα δεν κολακεύουν κανέναν - είναι απλά τραγικό η Ευρώπη του 21ου αιώνα να επιδεικνύει τόσο αρνητικά ρεκόρ σε αυτό τον τομέα

Οι στατιστικές των Ηνωμένων Εθνών σοκάρουν. Η πρώτη διαπίστωση είναι ότι το φαινόμενο της σεξουαλικής βίας σε βάρος κυρίως γυναικών και παιδιών, δεν είναι χαρακτηριστικό των τριτοκοσμικών χωρών.

Οι "πολιτισμένες" ΗΠΑ και Σουηδία, βρίσκονται στην κορυφή του παγκοσμίου χάρτη των βιασμών, με ποσοστά που τρομάζουν.

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, στις Ηνωμένες Πολιτείες, κάθε 45 δευτερόλεπτα, κάποιος βιάζεται, ιδιώς γυναίκες και παιδιά και λιγότερο συχνά άνδρες.

Πάνω από το 60% των βιασμών αυτών, δεν καταγγέλλονται ποτέ στις αρχές από τους παθόντες.

Ένας στους δέκα Αμερικανούς άνδρες, βιώνει τη σκληρή εμπειρία του βιασμού στη ζωή του.

Το 61% όσων βιάζονται στις ΗΠΑ κάθε χρόνο, είναι κορίτσια κάτω των 18 ετών, στη μεγαλύτερη πλειονότητά τους λευκές.

Κι αν νομίζετε ότι τα θύματα βρίσκονται στις τάξεις με χαμηλο οικονομικό ή μορφωτικό επίπεδο, τα παρακάτω στοιχεία θα σας διαψεύσουν.

Ένα στα 7 κορίτσια που φοιτούν σε αμερικανικά κολέγια, έχει βιαστεί στη διάρκεια των σπουδών του.

Η σεξουαλική παρενόχληση αποτελούσε για πολλά χρόνια ένα ζήτημα για το οποίο, λόγω των προκαταλήψεων που το περιέβαλαν,σπανίως λάμβαναν χώρα συζητήσεις. Η μεταστροφή ωστόσο των ηθικοκοινωνικών αντιλήψεων με το πέρασμα των αιώνων είχε ως αποτέλεσμα σήμερα η πλειοψηφία των κρατών να κατοχυρώνει στους νόμους της τόσο το δικαίωμα της ελευθερίας της προσωπικότητας, από το οποίο πηγάζει η γενετήσια ελευθερία, όσο και το

δικαίωμα αυτοδιάθεσης του ανθρώπου και να προβλέπει μια σειρά ποινών για τους δράστες του βιασμού.

Η σεξουαλική παρενόχληση συνιστά ένα κοινωνικό φαινόμενο που προσβάλλει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και παράλληλα παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Το έγκλημα αυτό συνιστούσε για δεκαετίες –και εν μέρει συνεχίζει να συνιστά μια υπαρκτή αλλά αθέατη κατάσταση, την οποία η κοινωνία θεωρούσε και αντιμετώπιζε ως ένα ταμπού, όταν φρόντιζε ν' αποκρύπτει εντελώς την ύπαρξή της.

Σήμερα, ο ισχύοντας Ελληνικός Ποινικός Κώδικας στο 19ο κεφάλαιο του όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 του ν.1419/1984, τιμωρεί οποιαδήποτε βίαιη ανθρώπινη συμπεριφορά, που είναι αντίθετη στο δικαίωμα της γενετήσιας.

Ο Βιαστής

- Ο βιαστής, συνήθως, είναι άντρας, νέος (20-40 ετών), χαμηλού μορφωτικού επιπέδου.
- Η προσωπικότητά του, συνήθως, διακρίνεται από την έλλειψη ηθικών αρχών και αναστολών.
- Το διανοητικό του επίπεδο είναι, συνήθως χαμηλού επιπέδου.
- Το άτομο αυτό, συνήθως διακατέχεται και από σεξουαλική διαστροφή ή ανωμαλία, η οποία, πολλές φορές, εμφανίζεται όχι σε πάρα πολύ νέα ηλικία και η οποία δεν είναι πάντοτε εμφανής. Γι' αυτό, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες δίνει την εικόνα του έντιμου, σοβαρού και ηθικού ανθρώπου. Η διαστροφή αυτή συνίσταται στη σεξουαλική του ικανοποίηση μόνο με την πρόκληση πόνου (σωματικού ή ψυχικού) αλλά και με την ταπείνωση που προκαλεί, με την πράξη του αυτή, στο θύμα, το οποίο υποχρεώνει, πολλές -φορές, να ενεργήσει ή να υποστεί και ασελγείς πράξεις πάρα πολύ απεχθείς.
- Τα κίνητρα που ωθούν το βιαστή στην πράξη αυτή, φαίνεται ότι είναι, συνήθως, η σεξουαλική διαστροφή ή η ανωμαλία από την οποία διακατέχεται. Ακόμη, η εκδίκηση, η ταπείνωση του θύματος, το μίσος για τις γυναίκες ή για κάποιες κατηγορίες γυναικών, οι δεισιδαιμονίες, ο σατανισμός, είναι κίνητρα ή αιτίες που οδηγούν στο βιασμό, όπως και η μεγάλης διάρκειας σεξουαλική στέρηση, σε κάποιες περιπτώσεις.

Συνήθως ο βιαστής είναι μεγαλύτερης ηλικίας από το θύμα του.

Το φύλο του βιαστή

Βιαστές (αυτουργοί) είναι σχεδόν όλοι άνδρες, τουλάχιστον στις περιπτώσεις που έχει επιληφθεί η ελληνική δικαιοσύνη.

Σε κάποιες (ελάχιστες) περιπτώσεις, καταγγέλθηκαν γυναίκες ως συνεργοί βιαστών.

Δράστης (αυτουργός) βιασμού είναι δυνατόν, κατά την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία να είναι και γυναίκα.

Παρ' όλα αυτά, περιπτώσεις βιασμού άνδρα από γυναίκα, που ενήργησε, δηλαδή, γυναίκα ως αυτουργός βιασμού άνδρα (που είναι το Θύμα) δεν βρέθηκε να απασχόλησαν τα Ελληνικά Δικαστήρια.¹

Αντίθετα, δίωξη για βιασμό γυναίκας από γυναίκα, (αυτουργός η γυναίκα) έχει γίνει αλλά δεν καταδικάστηκε από το Δικαστήριο λόγω αμφιβολιών.¹

Ο λόγος για τον οποίο οι βιαστές είναι σχεδόν όλοι άνδρες είναι προφανείς: οι άνδρες είναι, κατά κανόνα, περισσότερο επιθετικοί, βοηθούμενοι σ' αυτό από την μεγαλύτερη, συνήθως, μυϊκή τους δύναμη συγκριτικά με τις γυναίκες.

Αντίθετα, οι γυναίκες είναι περισσότερο παθητικές - ανεκτικές, κατά κανόνα, απ' ό,τι οι άνδρες.

Η εμφάνιση και η σωματική ακεραιότητα και υγεία του βιαστή

Έχει διαπιστωθεί ότι τα άτομα που προβαίνουν σε βιαιοπραγίες έχουν, συνήθως, ισχυρή σωματική διάπλαση και, σε κάποιες περιπτώσεις, είναι αθλητικοί τύποι.

Από την παρατήρηση κρατουμένων και δικάζομένων για βιασμό, διαπιστώνεται ότι οι βιαστές έχουν, συνήθως, καλή έως πολύ καλή εμφάνιση και, σε κάποιες περιπτώσεις, πολύ ευγενική εμφάνιση.

Δεν φαίνεται να επιβεβαιώνονται οι παρατηρήσεις του Lombroso για τα στίγματα που διαπιστώνονται σε κάποια άτομα. που είναι εκ γενετής εγκληματίες, κατά την άποψή του.

Σχεδόν όλοι έχουν καλή σωματική υγεία, ανάλογα, βέβαια και με την ηλικία τους.

Η οικογενειακή κατάσταση του βιαστή

Σχετικά με το αν οι δράστες βιασμού είναι έγγαμοι ή άγαμοι, αν έχουν συγγένεια με το θύμα και αν μεγάλωσαν σε συνηθισμένο περιβάλλον ή όχι, διαπιστώθηκαν τα εξής:

Το ποσοστό των αγάμων δραστών βιασμού είναι περίπου στην ίδια αναλογία με αυτό των εγγάμων. Αυτό τουλάχιστον προκύπτει από το δικογραφικό υλικό που μελετήθηκε (από τις 400 και πλέον περιπτώσεις για τις οποίες εκδόθηκε καταδικαστική απόφαση από δευτεροβάθμια δικαστήρια, αλλά και από τη μελέτη υποθέσεων για τις οποίες εκδόθηκε καταδικαστική απόφαση μόνο από πρωτοβάθμιο δικαστήριο ή είχε γίνει παραπομπή, με βούλευμα, στο ΜΟΔ και υπήρχε ομολογία του κατηγορουμένου αλλά, στη συνέχεια, έπαυσε οριστικά η ποινική δίωξη λόγω αποδοχής από το δικαστήριο της δήλωσης του παθόντος προσώπου ότι θα υποστεί σοβαρό ψυχικό κλονισμό αν διεξαχθεί η δίκη ή απεβίωσε ο δράστης πριν εκδικασθεί η έφεσή του από το ΜΟΕ κατά της καταδικαστικής σε βάρος του αποφάσεως για βιασμό).

Σημαντικό ποσοστό των εγγάμων δραστών έχει και παιδιά. Ακόμη, διαπιστώθηκε ότι, ένα σημαντικό ποσοστό από τα θύματά τους είναι το παιδί τους. Συνήθως, θύμα είναι το κορίτσι τους, που είναι, κατά κανόνα ανήλικο. Σε κάποιες περιπτώσεις θύμα είναι το ανήλικο αγόρι τους. Παρουσιάζονται, επίσης, περιπτώσεις στις οποίες ο δράστης έχει κάποια άλλη συγγενική σχέση με τους γονείς του θύματος.

Δυστυχώς, δεν ήταν εύκολο να διαπιστωθεί εάν οι δράστες βιασμού είχαν κακοποιηθεί, ιδίως σεξουαλικά, κατά την παιδική τους ηλικία, η οποία, ενδεχομένως να τους προκάλεσε ψυχικά τραύματα, τα οποία συνετέλεσαν στη διαμόρφωση βίαιου, επιθετικού και σκληρού χαρακτήρα, όπως παρατηρείται σε πολλούς από τους βιαστές. Ωστόσο, σε κάποιες από τις περιπτώσεις που κατορθώθηκε να ερευνηθεί και αυτό, από την έρευνα κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων, ψυχιάτρων αλλά και από καταθέσεις μαρτύρων, που γνώριζαν το οικογενειακό περιβάλλον τους και από απολογίες κατηγορουμένων, σαφώς προκύπτει ότι οι

περισσότεροι απ' αυτούς είχαν πατέρα βάνουσο, σκληρό ή αδιάφορο, αλκοολικό ή ψυχικά ασθενή ή τοξικομανή. Γενικά, πάντως, μπορεί να ειπωθεί ότι, τουλάχιστον ψυχικά, είχαν κακοποιηθεί πολλά από τα άτομα αυτά κατά τη διάρκεια των παιδικών τους χρόνων.

Η μόρφωση του βιαστή

Συνήθως οι βιαστές έχουν περατώσει μόνο τη στοιχειώδη εκπαίδευση. Σε κάποιες περιπτώσεις έχουν περατώσει τη μέση εκπαίδευση. Μερικοί είναι τελείως αγράμματοι.

Από άποψη μορφωτικού επιπέδου γενικότερα, μπορεί να ειπωθεί ότι τα ενδιαφέροντά τους είναι περιορισμένα (υλικά) και φτάνουν μόνον μέχρι το ποδόσφαιρο σε μερικούς. Βεβαίως, όπως σε κάθε κανό να υπάρχουν και κάποιες σπάνιες εξαιρέσεις.

Πολύ σπάνια, ο βιαστής έχει υψηλό δείκτη νοημοσύνης, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις ο δράστης έχει τη μέση (φυσιολογική) νοημοσύνη. Συνήθως όμως έχει οριακή νοημοσύνη.^[1]

Η ψυχική υγεία του βιαστή

Οι βιαστές είναι, συνήθως, ψυχικά υγιείς, αλλά έχουν ψυχανώμαλη ή ψυχοπαθητική ή ανώριμη προσωπικότητα.

Μερικοί μόνο απ' αυτούς είναι ψυχασθενείς και ιδίως επιληπτικοί.

Σημειώνεται ότι, μεταξύ των ελαχίστων ατόμων που διατάχθηκε η φύλαξή τους σε δημόσιο θεραπευτικό κατάστημα, κατά το άρθρο 69 του ΠΚ, από το δικαστήριο, δεν συμπεριλαμβάνεται ούτε ένας βιαστής που να απαλλάχθηκε, λόγω νοσηρής διατάραξης των πνευματικών του λειτουργιών ή κωφλαλίας.

Τα κίνητρα που μπορούν να οδηγήσουν στο βιασμό

Τα πιο συχνά παρατηρούμενα κίνητρα που οδηγούν τους δράστες στην διάπραξη ενός βιασμού είναι συνήθως τα ακόλουθα:

- (α) Η σεξουαλική διαστροφή ή διαταραχή.
- (β) Το μίσος για τις γυναίκες ή για κατηγορίες γυναικών.
- (γ) Η εκδίκηση.
- (δ) Η δεισιδαιμονία.

- (ε) Οι θρησκευτικές δοξασίες.
- (στ) Η χρήση αλκοόλ ή ναρκωτικών ουσιών.
- (ζ) Η επιληψία και γενικά η ψυχική νόσος.
- η) Η διανοητική καθυστέρηση.
- (θ) Η γεροντική άνοια - Σεξουαλική παλινδρόμηση.
- (ι) Η νοοτροπία ότι η γυναίκα είναι «σκεύος ηδονής».
- (ια) Η σεξουαλική στέρηση επί μεγάλο διάστημα.

Η προσωπικότητα και ο χαρακτήρας του βιαστή

Από την προσεκτική μελέτη και ανάλυση του δικογραφικού υλικού που ερευνήθηκε και ιδίως από το σκεπτικό των καταδικαστικών αποφάσεων, διαπιστώνεται ότι τα κυριότερα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των βιαστών.

Αρκετοί απ' αυτούς είναι δυσπροσάρμοστα άτομα και αστάθεια συναισθημάτων και επιθετικά.

Ο τρόπος που σκέπτονται είναι ρηχός όπως και οι συναισθηματικές τους αντιδράσεις.

Παρουσιάζουν δυσκολία προσαρμογής στο σχολείο στο στρατό και στην εργασία τους.

Κάποιοι ένοιωσαν ευχαρίστηση με το να κακομεταχειρίζονται και να βασανίζουν σαδιστικά τα άτομα που εναντιώθηκαν στις σεξουαλικές τους επιθυμίες.

Οι ιδιότητες του χαρακτήρα τους, που συνήθως παρατηρήθηκαν όπως περιγράφονται από τους ψυχιάτρους και ψυχολόγους που εξέτασαν του δράστες της μελέτης και όπως αναφέρονται σε σκεπτικά καταδικαστικών αποφάσεων είναι οι εξής:

1 Χαρακτήρες σχιζοειδείς: Αυτοί μοιάζουν με ηφαίστειο που σιγοβράζει και είναι έτοιμο να εκραγεί.

2 Χαρακτήρες κλειστοί: Τα άτομα που έχουν κλειστό χαρακτήρα «κλείνονται στον εαυτό τους». Δεν εξωτερικεύουν τα προβλήματά τους και γενικά ό,τι τους απασχολεί. Τα άτομα αυτά δεν είναι κοινωνικά και δεν αναπτύσσουν κοινωνική δραστηριότητα.

3. Χαρακτήρες παρορμητικοί: Τα άτομα που έχουν τέτοιο χαρακτήρα δεν ελέγχουν τις ορμές τους.

4. Χαρακτήρες ανώμαλοι, ως προς τον τρόπο σεξουαλικής ικανοποίησης, δηλαδή, διεγείρονται ή ικανοποιούνται σεξουαλικά μόνον ή και με την άσκηση βίας.

Οι χαρακτήρες αυτοί είναι αδίστακτοι, χωρίς ηθικές αρχές και αναστολές. Εκμεταλλεύονται την αδυναμία του θύματός τους, λόγω κυρίως της ηλικίας του και της φυσικής του αδυναμίας και ηδονίζονται σεξουαλικά, πολλοί απ' αυτούς, με το να βασανίζουν το θύμα τους βλέποντάς το να υποφέρει ή με το να τον παρακαλεί να το αφήσει. Εκμεταλλεύονται τις ευκαιρίες που τους δίδονται για να πετύχουν το στόχο τους και σχεδιάζουν συνήθως την πράξη τους αυτή.

Ο τρόπος που ενεργεί ο βιαστής

Ο βιαστής, συνήθως, χρησιμοποιεί σωματική βία και σε λιγότερες περιπτώσεις απειλή βίας, για να πετύχει το στόχο του. Ακόμη, όταν έχει προσχεδιάσει το βιασμό - και αυτός είναι ο κανόνας - χρησιμοποιεί την ίδια μέθοδο όταν επαναλαμβάνει την πράξη αυτή. Συνήθως καιροφυλακτεί, σε σημείο από το οποίο δεν είναι ορατός και έτσι δεν είναι εύκολο να παρασχεθεί βοήθεια στο θύμα και, κυρίως, να συλληφθεί ο ίδιος.

Ο χρόνος που ενεργεί ο βιαστής

Σχετικά με το χρόνο τέλεσης του εγκλήματος του βιασμού διαπιστώνεται ότι το έγκλημα αυτό και η απόπειρα τέλεσής του γίνεται πιο συχνό από την άνοιξη έως το φθινόπωρο και κυρίως το καλοκαίρι.

Συνήθως οι άγνωστοι στο θύμα δράστες ενεργούν κατά τους θερμότερους μήνες (Ιούλιο και Αύγουστο) και κατά τις νυκτερινές ώρες διότι τους παρέχονται πια πολλές ευκαιρίες γι αυτό. Πάντως φαίνεται ότι η αυξημένη εξωτερική θερμοκρασία επιδρά και αυτή, μαζί με άλλους παράγοντες, όπως η ακίνδυνη ευκαιρία κ.λπ., στην τέλεση του εγκλήματος αυτού. Αντίθετα, οι γνωστοί με το θύμα, όπως είναι ο πατέρας, που ενεργεί σε βάρος του παιδιού του, ενεργούν όταν βρουν κατάλληλες γι' αυτό συνθήκες, ανεξάρτητα από την εποχή και την ώρα. Τα τελευταία αυτά άτομα ενεργούν όταν απουσιάζουν τα υπόλοιπα μέλη της Ο τόπος που ενεργεί ο βιαστής

Διαπιστώνεται ότι τόποι υψηλού κινδύνου είναι, συνήθως, οι ερημικές περιοχές κατά τις νυκτερινές ιδίως ώρες, στις περιπτώσεις που ο δράστης και το θύμα είναι άγνωστοι.

Αντίθετα, στις περιπτώσεις που το θύμα και ο δράστης είναι γνωστοί, πολύ περισσότερο όταν ανήκουν στην ίδια οικογένεια, η οικογενειακή στέγη, και γενικά οι τόποι (χώροι) στους οποίους διαμένουν ή συχνάζουν είναι περισσότερο υψηλού κινδύνου τόποι, αφού σ' αυτούς υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες για να ενεργήσουν περισσότερο ακίνδυνα, όταν απουσιάζουν οι άλλοι

οικογένειας και βρίσκονται μόνοι με το θύμα τους.